

СТАНОВИЩЕ ЛЮДЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Беседа Марина

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну, що розпочалося 24 лютого 2022 року, стало одним із наймасштабніших викликів для українського суспільства з часів здобуття незалежності. Війна спричинила значні людські втрати, руйнування інфраструктури, масове переміщення населення, економічну нестабільність та поглиблення соціальних проблем. У цих умовах особливої уваги потребують вразливі категорії населення, серед яких – люди з інвалідністю, зокрема особи з порушеннями слуху. Війна не лише ускладнила їхнє повсякденне життя, але й призвела до появи нових випадків втрати слуху внаслідок бойових дій.

Війна суттєво трансформувала соціальну структуру українського суспільства. Основними її наслідками стали значні людські втрати, масове внутрішнє та зовнішнє переміщення населення, руйнування житлового фонду, пошкодження критичної інфраструктури, перевантаження системи охорони здоров'я. Особливо складною є ситуація у прифронтових та деокупованих регіонах, де доступ до медичних та соціальних послуг є обмеженим або взагалі відсутнім [1–2].

Держава змушена була оперативно реагувати на кризу, зокрема шляхом спрощення процедур надання соціальних послуг. Міністерство соціальної політики України впровадило механізми швидкого реагування, що дозволяють приймати рішення про надання допомоги протягом доби.

Метою тези є обґрунтування потреб людей із порушеннями слуху в умовах воєнного часу.

Війна має значний вплив на фізичне та психічне здоров'я населення. Окрім очевидних травм, пов'язаних із пораненнями, важливим є також зростання кількості прихованих або відкладених наслідків, серед яких: посттравматичний стресовий розлад, неврологічні порушення, порушення слуху. Якщо фізичне ушкодження

суспільство помічає відразу, то втрата слуху для суспільства не помітна.

Особливе місце займають акустичні травми, які виникають внаслідок впливу вибухових хвиль. Вони можуть призводити до пошкодження барабанної перетинки, ураження слухового нерва, часткової або повної втрати слуху. Ці травми часто супроводжуються іншими порушеннями, такими як запаморочення, порушення координації та когнітивні розлади.

Одним із серйозних наслідків війни є збільшення кількості людей із порушеннями слуху. Це пов'язано з постійними обстрілами, використанням важкої артилерії, авіаударами, вибухами мін та снарядів. Особливу групу ризику становлять: військовослужбовці, цивільні особи, які проживають у зоні бойових дій та волонтери з рятувальниками. За оцінками медичних фахівців, значна частина таких ушкоджень не діагностується вчасно, що ускладнює процес лікування. Таким чином, формується нова чисельна соціальна група – люди, які втратили слух унаслідок війни та потребують адаптації до нових умов життя.

Люди з порушеннями слуху стикаються з додатковими труднощами в умовах війни. Серед них:

1) обмежений доступ до інформації, адже системи оповіщення про небезпеку здебільшого базуються на звукових сигналах, що унеможлиблює їх ефективне використання людьми з порушеннями слуху;

2) проблеми комунікації, а саме відсутність перекладачів жестової мови у кризових ситуаціях ускладнює доступ до інформації та послуг;

3) люди з порушеннями слуху часто не отримують своєчасних повідомлень про евакуацію або не можуть зрозуміти інструкції;

4) соціальна ізоляція та ін.

Війна призвела до масового роз'єднання сімей. Значна частина населення була змушена евакуюватися або виїхати за кордон. Для людей із порушеннями слуху це має особливі наслідки, оскільки відбувається втрата звичного комунікативного

середовища. З'являються труднощі адаптації в нових умовах та психологічні переживання. Водночас спостерігається як зростання напруженості у сім'ях, так і посилення згуртованості. Особи, які втратили слух під час війни, переживають подвійний стрес – фізичну травму та психологічний шок.

В Україні функціонує низка програм психологічної підтримки, однак вони не завжди враховують потреби людей із порушеннями слуху. Попри складні умови, держава продовжує забезпечувати соціальні послуги:

- спрощено процедури їх отримання;
- розширено перелік соціальних послуг;
- залучено громадські організації.

Однак існують проблеми у вигляді недостатнього фінансування, нестачі спеціалістів та обмеженій доступності послуг. Важливу роль відіграють громадські організації, які забезпечують переклад жестовою мовою, надають гуманітарну допомогу, організовують психологічну підтримку. Війна стала поштовхом до розвитку інклюзивних практик: адаптація інформаційних ресурсів, розвиток дистанційних сервісів та підвищення уваги до прав людей з інвалідністю. Однак ці процеси потребують подальшого розвитку та системної підтримки.

Вирішення проблем осіб з порушеннями слуху нині потребує комплексного підходу. Забезпечення інклюзивного середовища, доступу до медичних та соціальних послуг, а також психологічної підтримки є ключовими умовами для покращення якості життя цієї категорії населення.

Список використаних джерел

1. Калька Н.М., Цибрівський Я.І. Психологічні аспекти інтеграції в суспільство людей з вадами слуху. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2018. №1. С. 33-43.
2. Ситняківська С.М., Літяга І.В. Теоретичні аспекти соціальної роботи з людьми із вадами слуху. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Наука, освіта, технології та суспільство в XXI столітті: наукові ідеї та механізми реалізації». С.68-69.